

Neuropsykiatri – fremtidens psykiatri

Dansk Psykiatrisk Selskab

Professor Raben Rosenberg

Psykiatri har altid befundet sig i et spændingsfelt mellem biologiske, psykologiske og sociale forklaringsmodeller, og den biopsykosociale sygdomsmodel har derfor fremstået som et hensigtsmæssigt arbejdsredskab i daglig klinik og i forskning.

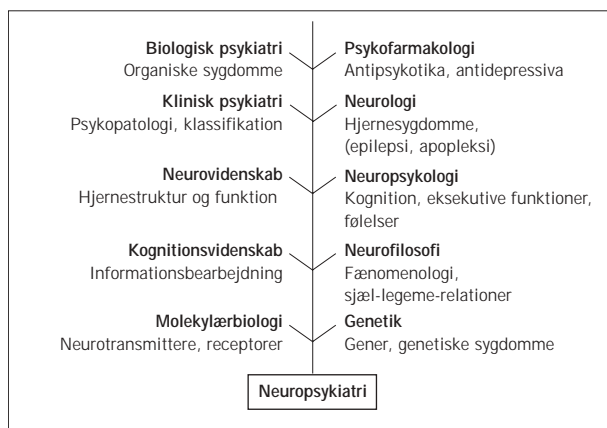
Den psykiatriske faglitteratur har i de senere år i tiltagende grad fokuseret på neuropsykiatri som et specifikt fagområde betinget af teoretiske og teknologiske landvindinger inden for en række videnskabelige discipliner. Neuropsykiatrisk udredning har derfor fået øget betydning – ikke kun i forbindelse med de organiske sindslidelser, men også i diagnostik og videnskabelig udforskning af psykiske lidelser, såvel klassiske psykoser (f.eks. skizofreni og bipolar affektiv sindlidelse) som ikkepsykotiske tilstande præget af angst og tvangssymptomer. Nye neuropsykiatriske behandlingsformer som transkraniel magnetisk stimulation og nervus vagus-stimulation har tiltrukket sig opmærksomhed i behandlingen af depressive tilstande.

Neuropsykiatri fremstår i dag som et multidisciplinært fagområde, der er resultatet af de meget væsentlige fremskridt, der er gjort inden for neuro- og kognitionsvidenskaber samt inden for molekylærbiologi og genetik (Figur 1). De kliniske og videnskabelige aktiviteter spænder derfor fra det psykopatologiske symptomniveau til det molekylære, og neuropsykiatri er præget af høj grad af tværvidenskabelighed. Neuroforskningens filosofiske implikationer har ført til nye discipliner som neurofilosofi og neuroetik og dermed til tættere relation mellem neurovidenskaber og humanistiske videnskaber.

Neuropsykiatrisk udredning

De vigtigste elementer i neuropsykiatrisk udredning er standardiseret psykopatologisk beskrivelse med brug af validerede redskaber til symptombeskrivelse og diagnostik, somatisk og neurologisk undersøgelse, neuropsykologisk analyse af kognitive, emotionelle og eksekutive funktioner, en række laboratorieanalyser til påvisning af organfyndfunktion samt billeddiagnostik med brug af forskellige skanningsmetoder til afklaring af strukturelle og funktionelle forhold i hjernen.

Neuropsykiatrisk udredning er altid foregået som led i diagnostik af psykiske lidelser, men primært for at udelukke organiske lidelser. Der er imidlertid ikke grundlag for at opretholde den klassiske distinktion mellem organiske og funktionelle psykiske lidelser. Psykiske lidelser afspejler dysfunktionelle forhold i hjernen, og det er pga. muligheden for an-

Figur 1. Neuropsykiatri: nogle vigtige faglige inspirationskilder.

derledes præcist at beskrive og analysere sådanne forhold betinget af den teoretiske og teknologiske udvikling, at neuropsykiatri har fået tiltagende betydning. Neuropsykiatri lader sig utvungent integrere i den biopsykosociale sygdomsmodel, men afklaring af hjernemæssige dysfunktioner som resultatet af et uhensigtsmæssigt samspil mellem arv og miljø er dog det centrale i den neuropsykiatriske sygdomsopfattelse.

Fremtidig organisation

Psykiatri har i de sidste 20 år undergået vidtgående organisatorisk reorganisering præget af decentralisering med fokus på den ambulante distriktspsykiatriske service. Behovet for neuropsykiatrisk udredning vil givetvis stige i de kommende år og stille nye udfordringer til organisering af den psykiatriske service, således at det diagnostiske og behandlingsmæssige tilbud kan leve op til de krav, som den eksplosive videnskabelige udvikling i forståelsen af hjernen betinger. I førende fagtidsskrifter er neuropsykiatri benævnt fremtidens psykiatri. Psykiatriens fremtidige tilbud bør afspejle dette.

Korrespondance: Raben Rosenberg, Institut for Psykiatrisk Grundforskning, Psykiatrisk Hospital i Århus, Århus Universitetshospital, DK-8240 Risskov. E-mail: raben@dadlnet.dk

Interessekonflikter: Ingen angivet